

NAJAVE

VIJESTI

DOGAĐAJI

RAZGOVORI

ZAGREB

NAJZNAČAJNIJI MANJINCI

SAVJET ZA NM RH ▾ GALERIJA MEDIJI MOZAIK IZVJEŠĆA ▾

Promijeni veličinu teksta

A A A

Tražilica

Pretraži

Odabir sadržaja po manjinama

1

Albanci

Austrijanci

Bošnjaci

Bugari

Crnogorci

Makedonci

Mađari

Nijemci

Poljaci

Romi

Rusi

Rusini

Slovaci

Slovinci

Srbi

Talijani

Turci

Ukrajinci

Česi

Židovi

Video

Događaji Istaknuto

ZNAČAJNE ŽENE IZ REDOVA NACIONALNIH MANJINA U HRVATSKOJ – Sidonija Erdődy Rubido

Tekst: Goranka Jelinčić

Foto: Arhivski materijal

📅 20. kolovoza 2020. 🇭🇺 Mađari

SIDONIJA ERDŐDY RUBIDO PRVA HRVATSKA OPERNA PRIMADONA

Dok se danas slave razne starlete pjevačice lakih nota, prije stotinjak godina prave zvijezde bile su operne pjevačice. Jedna od takvih opernih diva je i hrvatska operna pjevačica Sidonija Erdődy Rubido, koja je stekla veliku slavu, a njeni scenski nastupi oduševljavali su kritiku i publiku. Grofica Sidonija postala je prvom hrvatskom opernom primadonom praizvedbom opere Ljubav i zloba.

„Osim Lisinskog i Štrige, najveću zaslugu za operu imala je pl. gđa. Rubido, rođena grofica Erdődy koja je nadarena ljepotom i divnim glasom, zanesena plemenitim namjerama domoljuba nije marila zbog svog plemićkog staleža, već je dobrovoljno pjevala ulogu Ljubice. Ovakve predstave činile su epohu u našem narodnom pokretu, narod je stizao sa svih strana u Zagreb, da vidi i čuje nečuveno i neviđeno čudo, hrvatsku narodnu operu; domaće je građanstvo bilo zadivljeno, stranci su se divili, svatko je htio u tim manifestacijama imati neku zaslugu“, napisao je Ivan Perkovac u listu Obzor“ od 23. veljače 1874.

Treba svakako istaknuti veliki doprinos Sidonije Erdődy Rubido u buđenju hrvatske nacionalne svijesti kao i njezinu ljubav prema obitelji i domovini. Borba za hrvatski jezik i kulturu bila joj je na prvome mjestu.

Sidonija Erdődy Rubido rođena je u Zagrebu 7. veljače 1819. godine kao grofica Sidonija Erdődy de Monyorókerék et Monoszló, udana Sidonija von Rubido de Zagorje i prva je hrvatska koncertna pjevačica i prva hrvatska operna primadona. Potjecala je iz nekih od najstarijih i najuglednijih velikaških obitelji Habsburške monarhije. Otac joj je bio grof Karlo Erdődy, veliki župan Varaždinske županije, a majka Henriette rođ. grofica Harbuval et Chamaré, dama Reda zvjezdanoga križa (Hochadeliger Frauenzimmer- Sternkreuzorden). Imala je dva brata Stjepana i Jurja (oženjenog sestrom ilirca Jurice Oršića groficom Amalijom Oršić Slavetiček), te sestre Aleksandru (suprugu grofa Miroslava Kulmera) i Gisellu (udanu za grofa Gezu Palffy). Po ocu Karlu bila

NACIONALNE ...

00:00

01:32

Vijesti

ODGOĐEN LUČINDAN

MAKEDONSKI GLAS BROJ
126MAKEDONSKI GLAS BROJ
125OTKAZANA REALIZACIJA
KULTURNE MANIFESTACIJE
„ILINDEN 1903.–2020.“

Posljednje objave

IZLOŽBA KOLEKCIJA
GODINE 2020.
Datum i vrijeme
održavanja:
4. studenog 2020. 19:00

ODGOĐEN LUČINDAN

ZNAČAJNE ŽENE IZ
REDOVA NACIONALNIH
MANJINA U HRVATSKOJ –
MIRJANA GROSS
Autor: Goranka JelinčićDIMITRIJE POPOVIĆ – U
MISTERIJ JE URONIO NA
CETINJU, A
METAMORFOZU JE
DOŽIVIO U ZAGREBU

je praunuka hrvatskog bana Ivana Nepomuka II. Erdödyja, te izravna potomkinja banova Tome II. Erdödyja i Nikole Šubića Zrinskog. Njezina baka grofica Amalia Palffy bila je pranećakinja dugovječnog državnog kancelara carice Marije Terezije i careva Josipa II., Leopolda II. i Franje II. kneza Wenzela Antona von Kaunitz-Rietberga, te rođakinja kancelara Metternicha. Po obiteljskoj liniji grofova Rietberg među njezinim precima je i švedski kralj Gustav I. Vasa. Sidonijin pradjed s majčine strane grof Harbuval et Chamare potjecao je iz stare flamanske plemićke obitelji koja je nakon rata za španjolsko nasljeđe doselila u Austriju gdje je imala posjede u Štajerskoj i Češkoj, a brakom s groficom Keglević steći će posjed u Gornjoj Rijeci, te ostati poznat po tome što je prvi u Hrvatsku donio krumpir i poticao pučanstvo na uzgoj ove biljke, stoji u povijesnim zapisima. Sidonija je krštena 8. veljače 1819. u Župi sv. Marka u Zagrebu, krstio ju je župnik Petar Horvatić, a kumovi su joj bili grof Aleksandar Erdödy i grofica Amalia Harbuval et Chamaré.

Obitelj Erdödy tada je stanovala u kući u današnjoj Opatičkoj 29 na Gornjem gradu u Zagrebu koju su 1835. prodali grofovima Draškovićima. Djetinjstvo je provela u Razvoru pokraj Kumrovca. Govorila je njemački, francuski i latinski jezik. Glazbenu poduku dobivala je od supružnika Karlitzky. Nanette Karlitzky, češka altistica, bila je operna pjevačica njemačkoga kazališta u Zagrebu, a njezin suprug, Ferdinand, prvi gudač zagrebačke opere. Godine 1834. u Zagreb je stigla berlinska operna diva Ennes. Sidonijine roditelje zanimalo je njezino mišljenje o Sidonijinu pjevanju. Ennes je bila toliko oduševljena da je odlučila ostati neko vrijeme u Zagrebu da bi Sidoniju podučavala pjevanju. Boraveći u Beču, 1839. – 1841., dobila je ponudu da postane pjevačicom bečke opere, ali ju je odbila. Godine 1843. udaje se za španjolskog plemića Antuna pl. Rubida kojem će 1857. biti dodijeljeno austrijsko plemstvo s predikatom de Zagorje. Vjenčali su se u crkvi u Mariji Bistrici. Imali su dvoje djece – Milutina (umro u 10. godini) i Radoslava. Sidonijin javni angažman prestaje pod pritiskom Bachova apsolutizma. Uz novčanu pomoć sestre osnovala je prvu hrvatsku ustanovu za napuštenu i nezbrinutu djecu. Sidonija je čak sašila banu Josipu Jelačiću, kada 1848. krenuo u rat, vrpču hrvatskih domoljupkinja koju je ponosno nosio na zastavi. Sa svojim je prijateljicama izradila i tepih koji su domoljubi poklonili

Autor: Slavica Šarović

Najznačajniji manjinci

Najznačajniji predstavnici nacionalnih manjina

DIMITRIJE POPOVIĆ – U
MISTERIJ JE URONIO NA
CETINJU, A
METAMORFOZU JE
DOŽIVIO U ZAGREBU
Autor: Slavica Šarović

MAVRO SACHS JE PRVI
ŽIDOV KOJI JE SLUŽBENO
POSTAO ZAGREPČANIN
Autor: Goranka Jelinčić

ŠANDOR PL. ALEXANDER –
BESKONAČNA
DOBROČINSTVA U ZALOG
Autor: Goranka Jelinčić

DR. IVO STERN BIO JE
SUOSNIVAČ I PRVI
DIREKTOR RADIO
ZAGREBA
Autor: Slavica Šarović

Medijsko praćenje

hrvatskom ministru barunu Franji Kulmeru kao zahvalu za njegovo domoljubno djelovanje u Saboru. Pokroviteljica Hrvatskoga glazbenog zavoda postala je 1861 godine. Nakon suprugove smrti 1863., seli u dvorac u Gornju Rijeku gdje je i umrla 17. veljače 1884. Pokopana je u obiteljskoj grobnici pokraj župne crkve u Gornjoj Rijeci.

Sidonija je uz pjevanje bila i politički itekako aktivna. Uz Ilirski pokret stala je u početku i bila je vrlo popularna među ilircima. U dobi od 14 godina, u ožujku 1833., na koncertu Filharmonijskog glazbenog pjevala je popijevku Ferde Livadića te na kraju dodala i Gajevu budnicu, za koju je glazbu napisao Livadić, Horvatov sloga (poznatija po prvim stihovima: Još Hrvatska ni propala) na hrvatskome jeziku što je tada bila prava bomba jer su se sve kazališne i kulturne priredbe izvodile na njemačkome jeziku. To je bilo prvo koncertno izvođenje neke pjesme na hrvatskom jeziku. Sidonija Rubido ovom je prilikom jasno pokazala da je hvale vrijedna potomkinja one slavne i sjajne hrvatske obitelji kojoj nikakva žrtva za domovinu nije bila prevelika. Uspjeh je bio golem, hrvatski jezik izborio je sebi pravo na umjetničku glazbu, a mlada je djevojka postala glazbena zvijezda hrvatskog narodnog preporoda. U siječnju 1842. na Plesu domorodaca povelala je kolo, afirmirajući hrvatski narodni ples i postavši prva plemkinja koja je zaplesala kolo.

Na praizvedbi prve hrvatske opere Ljubav i zloba Vatroslava Lisinskoga 28. ožujka 1846. godine u Zagrebu tumačila je glavnu ulogu Ljubice. Vlaho Bukovac naslikao ju je na slici Hrvatski preporod, 1895. na kojoj se pojavljuje u pratnji Ivana Kukuljevića Sakcinskoga. Muza Ilirskog pokreta, stekla je časno, zasluženno mjesto na Bukovčevu svečanom zastoru u Hrvatskome narodnom kazalištu u Zagrebu uz preporoditelje hrvatske književnosti i umjetnosti. Njezin se portret nalazio i na onodobnim igraćim kartama zapisano je u povijesnim knjigama. Stanko Vraz joj je spjevao i sonet.

U knjizi Ilirski glazbenici iz 1893., utemeljitelj hrvatske glazbene historiografije i publicistike Franjo Ksaver Kuhač otkriva manje poznate detalje iz Sidonijina života, o kojima prvi put piše u Viencu još za njezina života. Jedna od anegdota: boraveći u Beču 1839. Sidonija je nekoliko puta slušala slavnu pjevačicu Karolinu

Ungerovu, te ju je vrlo uspješno imitirala. Jedne je večeri pjevala ariju Lukrecije iz opere uz otvoreni prozor. Dva su kazališna ravnatelja, jedan iz Berlina, a drugi iz Beča, bila uvjerena da čuju Ungerovu te su pozvonili na vrata pitajući kada je Karolina Unger preselila na tu adresu. Pazikuća im je odgovorio da tu nema nikakve gđe Unger već da to pjeva hrvatska plemkinja. Iako je bila umalo ponoć, dvojica su kritičara silno navaljivala da upoznaju tu plemkinju, pa ih je grofica pustila u kuću. Susret sa Sidonijom i njezino ponovno izvođenje arije uvjerilo ih je da ariju zbilja izvodi ona. Uz hrvatsko pecivo i čaj, ostali su razgovarati do zore.

Objavljeno: 20. kolovoza 2020. 17:04

← [MARIO ŠIMENC OPERNI PJEVAČ KRISTALNOG TENORA](#)

[ZAGREBAČKI MAĐARI OBILJEŽILI DAN SVETOG STJEPANA](#) →